

LILLE ROMAN OM BILLEDER

(uddrag)

Rune Gade

Forlaget Sød tøs

Udgivet i forbindelse med udstillingen SALV
af Stense Andrea Lind-Valdan
hos Banja Rathnov Galleri & Kunsthandel
i Museumsbygningen, København
den 23. april-23. maj 2015.

Grafisk opsætning: *per intuition*

Copyright: Rune Gade & Forlaget Sød tøs.

Forlaget Sød tøs 2015.

ISBN: 978-87-997317-2-5

I en halvvågen drøm daler hendes ansigt ned over mig som en sky af gråt marmorstøv, et fint granulat der langsomt drysler ned på min hud, min sovende krops hud og bliver opslugt af den.

Hun er blevet borte i mig.

Tidligere, om eftermiddagen, har jeg i lang tid stået foran Giovanni Bellinis billede af Maria med Jesusbarnet på Gallerie dell'Accademia. Der er næsten ingen mennesker på museet. Jeg er helt alene foran maleriet. Jomfruen med barnet er flankeret af Sankt Katharina og Maria Magdalena. Glødende af inderlig alvor vokser de frem af en dunkel grund, hver især isoleret i deres egen verden, som om de slet ikke befandt sig i det samme rum. Maria holder sin søn i hånden og griber om hans nøgne krop med den anden hånd. Det er næsten ikke nogen berøring, kun et let strejf. Barnet ser op mod den himmel der velkommer ham, som var han allerede døende. Maria ser til højre, tungsindigt. Hendes ansigt ligger halvt i skygge. Lyset synes at stråle fra figurerne selv. De bebor hver deres verden, kun løst sammenknyttede af et usædvanligt skæbnefællesskab. Og af Bellinis billede som placerer figurerne på den samme sorte grund, binder dem sammen i et funklende blankt mørke. For sit bryst folder Maria Magdalena armene over kors, mens hun stirrer sagtmødt ud af billedet.

Jeg er væk i hende.

Det mørke hotelværelse i Venedig oplyses med regelmæssige mellemrum af en blinkende grøn lampe i en alarm oppe i loftet. Skarpe, korte blink der overrasker mig hver gang. Jeg ligger længe søvnløs og tænker, mens jeg forsøger at forudsige rytmen i det blinkende lys som jeg halvt forveksler – håbefuldt, hallucinerende – med signalet om en sms fra hende på min lydløse mobil. Fra da af er hun indeni mig som en blind passager, der illegitimt bebor min bevidsthed.

Hun er der stadig, nu helt åbenlyst. Vi følges ad i fuldt dagslys.

Så er det sagt. Vi er sammen. Som en drøm.

Tungetegninger

Hun bruger tungen som pensel. Trækker den hen over papiret, det enkeltlogaritmiske papir, mens den er våd af farve som hun har fyldt sin mund med.

Tungetegningerne indeholder alt det jeg elsker. En simpel og legende gestus der vibrerer inciterende af lige dele aggression og kærlighed, humor og alvor, mens den afsætter sig som et abstrakt billedtegn på papiret. På den mest enkle måde leger hun med alt det billeder udgøres af, insisterer på kroppen som billedets hjemsted, frem for dets karakter af rent optisk fænomen. Billedet som en forlængelse af kroppen, en forlængelse af kroppens mest hemmelige steder. Billedet som en sart og skrøbelig klat. En indtørret sø der trækker papirets fibre sammen, får det til at slå sig i en strålekranse som udgår fra klattens midte.

Jeg cykler til Frederiksberg og besøger hende en iskold januardag. Det er første gang vi hilser på hinanden. Vi kan mødes på en café eller i dit atelier, har jeg foreslået i en email. Hun svarer at hendes hjem er hendes atelier, at jeg er meget velkommen der. Nogle måneder tidligere har jeg set hendes tungetegninger på hendes blog, YSPS blog, og har ikke kunnet få dem ud af hovedet siden. Hun byder på te. Jeg har medbragt muffins. Vi sidder i hendes atelier og spiser kager, mens vi kigger på hendes værker og taler om kunst.

Hun taler om de kunstnere hun beundrer. Malere. Formalistiske malere der har brudt med lærredet som bunden form og har bevæget sig ud over det. Jeg taler om de kunstnere jeg beundrer. Performancekunstnere. Kunstnere der har gjort deres egen krop til det primære medium for deres kunst. Det går op for os at hendes værker befinder sig præcis mellem disse positioner, vores respektive udgangspunkter. Performativt maleri. Aftryk såvel som billede såvel som handling. De fleste af mine

ting eksisterer kun i kort tid, fortæller hun.

Et par måneder senere sender jeg hende et link til Adrian Pacis sort-hvide film *Inside the Circle*. Jeg kom til at tænke på hende da jeg stod og så den på Jeu de Paume, fordi hun engang skrev til mig: hvis du var et dyr, var du en hest, en hvid hest. I *Inside the Circle* er hesten en gammel hvid krikke der er blevet reddet fra slagtedøden og nu leger en rørende tag-fat med en smuk, ung kvinde som er ude af stand til at indfange den, men som demonstrerer at hun med tålmodighed udmærket kan vinde dens tillid. De er begge nøgne.

Jeg blev overrasket, fortæller hun mig senere.

True Grit & Animal Dialogues (brystgridmonotypier)

Hun griber tiden, sætter sit aftryk dér. Hun bider mærke i tiden, synker ind i den med al sin vægt, med hele nuets bestandige tyngde. Hun markerer den, tiden. Hendes krop trækker en hale af slørede og halvt udviskede aftryk efter sig. Billeder som er dannet gennem sammenstød, kollisioner eller umærkelige gnidninger, fjerlette pres, milde vibrationer. Billeder som er dannet gennem omgang med verden. Sære mærker og tegn. Som runer der løber over med følelser de ikke selv kan rumme, inficerer alting.

Hendes værker er en visuel logbog, hvori tiden afsætter sig som sammenstyrtede ruiner og uklare drømmerester. Alting forbinder sig her, alting forskydes. Alting omvikles af den samme intuitive åbenhed som synes at stråle af en egen forklarelse.

Tryk. Indviklinger. Sammenfletninger. Et arkiv over liv. Eksistensens muterende pensumliste. En frise af gåder der er forbundet gennem visuelle og idemæssige associationer, en rablende rebus.

Væskende kropsderivater som fremkommer ved tryk og modtryk, spejlvendinger af spejlvendinger, indtil de er tørrede ind, absorberede i papirets fibre og præservede for eftertiden. Som uforklarlige blå mærker der ikke forsvinder.

Nøgen foran spejlet aftegner hun møjsommeligt et gittermønster i akryl på sit bryst. Hun rækker ud efter papiret som allerede er indtegnet med en regulær kvadrering og trykker det ind mod sit bryst. Hendes hjerte banker bagved det ene bryst, dybt i kroppens skjul. Hun forsøger at presse papiret forsigtigt omkring brysternes rundinger, uden at ødelægge det. Gitter mod gitter. Forsøger at opfange så meget som muligt af den maling der sidder på hendes hud, uden at rive det tynde papir itu. Hun fjerner papiret fra sin krop som det nu klæber sig fast til. Hun går i ét med sit billede.

På papiret aftegnes et perfekt gittermønster, hvis regelmæssige linearitet afbøjes af brysternes kurver og de to synlige brystvorter der som punktummer bryder linjerne. Aftrykket er en kurvende kontrast til grundens kvadrering: kroppens realisme stillet over for en fuldkommen idealitet. Så tværer hun malingen ud på sine bryster og lægger et nyt stykke kvadreret papir mod sin krop. Her fremstår aftrykket mudret, fortyndet, sart og forrykt. Hendes krop er indsværtet i maling. I dette aftryk træder et magisk dyreansigt frem som med sine to små, runde øjne, kigger ud på mig.

Det går op for mig at det er dette billede der er hendes primære hensigt. Ikke aftrykket eller sporet. Men billedet der opstår som en tilsyneladende tilfældig konsekvens af aftrykket. Hun bliver en anden, hun bliver et dyr. Aftrykket er bare en genvej til billedet. En form, et omrids, en figur som dukker op af aftrykkets diffuse tåger. En farve som baner sig direkte vej ind i erindringens emotionelle lag. Affektens direkte billede. Som en lussing, en knytnæve, et henkastet kærtegn.

She is solid

Det faste legemes klare og entydige form som en modsætning til væskernes flydende og foranderlige karakter. Vores kroppe er begge dele. Klart afgrænsede størrelser med huden som det ydre hylster der omslutter os, rummer os. Samtidig denne porøsitet, kropsåbningernes tydelige udvekslinger med det omgivende rum. Vi er faste, vi er flydende. Vi er os selv, vi er viklet ind i hinanden.

Sproget er en flod der oversvømmer os. Som strømmer ud af os, altid en anden. Sproget taler gennem os, vi lærer det, vi sproges. Sproget er en flod der oversvømmer os og næsten lader bundens mudder af usigelighed helt ude af syne. Alle de slagter af usprog som har bundfældet sig og udgør det usikre fundament som sproget strømmer ubrudt ovenpå. Uden at ænse det usagte. Sedimenterne af kropslige erfaringer bygger et monument som vi hverken kan se eller komme uden om.

Gitterets endeløse baner af retvinklede kryds skaber en slags vinduessprosse, en indramning, et net af kors. Gitteret som en grænse og en ramme, en perspektivmaskine der kan danne orden i det vi ser. Hun punkterer denne orden, dette skema, med en simpel plamage af fugt. Hun fugter papirets centrum og lader denne farvede sø være en forhindring som de regelrette linjer må forcere. Det lykkes ikke. Gitterets styrke er tværtimod det der forvitrer under påvirkning af den flydende kerne.

En afasi der angriber sproget indefra, en erosion der genskaber en ældre orden.

SALV

Hendes ansigt bærer søsygens gustengrønne skygge, da vi sammen med nogle venner sidder til en middag omkring et bord en fredag aften i begyndelsen af december. Vinterens første sne falder udenfor. Vi cykler vakkelt hjem igennem den midt om natten, varme indeni af vin. Snefnuggene hvirvler blidt ned fra himlen, isnende hvide krystaller der smelter og opløses når de rammer huden. Jeg får dem i øjnene, kan dårligt se noget, alt er sløret. Vi trækker cyklerne det sidste stykke.

Hun har smurt sit ansigt ind i tusch om eftermiddagen. Lavet aftryk af sit ansigt på papir. Bagefter viser farven sig vanskeligere at vaske af end hun havde regnet med. Hendes tænder har fået en mørk belægning af den farve hun har haft i munden. En plet på ryggen af næsen er særlig genstridig og bliver siddende i flere uger, mens den kun langsomt svinder ind fra en plamage til en plet og til sidst ingenting.

Som livsmasker i to dimensioner, udfladede, udstrakte, kigger hendes ansigt ud fra papirerne. En svededug af farve. Nogle steder frontalt, andre steder i profil. Nogle steder let genkendeligt, andre steder deformt, forvrænget. Hun har anvendt sit ansigt som en trykrulle, indsmurt det i tusch og bøjet det fra side til side, først den ene kind, så den anden, presset det ned mod papiret. Eller hun har lagt ansigtets ene side ned mod papiret. Halvprofil. Hun har taget tusch i munden og trukket sin våde tunge henover papiret. Hun har smykket sine læber med tusch og trykket dem mod papiret. Hun rækker tunge af dig. Hun kysser dig.

Frem toner et fysiognomi, som forekommer både kendt og ukendt. Jeg både kender hende og kender hende ikke. Hun ligner en dreng, en smuk dreng. Kan du lide smukke drenge? spørger hun. Ja, svarer jeg, hvis de smukke drenge er piger. Som i en drøm kan ansigtet antage mange former, forvandle sig fra et til noget andet. Den smukke dreng er en smuk pige er et bæst som rækker sin tunge fristende ud mod os og vil have os til at se alt. Se disse forvandlinger som et menneske kan gennemløbe uden at forandre sig, selvidentisk en anden hele vejen, sammensat og krystallinsk.

En svævende dødvægt tung af ubrugte muligheder. Et væv af sår der langsomt bløder deres erfaringer til en grød af skønhed. Knap to kvadratmeter hud som kan indfarves og aftrykkes og danne stadig nye billeder. Hun lægger krop til alt.

Få det bedre/Feel So Different pt. 3

Eller helt omvendt: hendes krop forvandler sig ikke til aftryk, men bliver selv et rum. Hun finder hulrum, hvori billeder kan kaldes frem. Hun dokumenterer denne proces. Hun er en moderkrop, hvori barnet vokser. Hun er en moderkrop, der

forstøder det ubefrugtede æg i en blodstrøm. Hun bliver et træ som Daphne, der undflyr Apollons tilnærmelser. Hun bliver en grådigmund der flyder over i en flod affarve, en lind strøm af bræk, en blå bæk eller et fluidum af skummende tandpasta. Hun bliver en stum der taler med sin tunge i malende kys. Hun bliver en blind der maler med sine øjenvipper.

Hun gør sig til et billede, en beholder for billeder. En korporlig fremkaldertank som tålmodigt lader billeder vokse frem af sine væsker, af sit liv, af alle sine åbninger. En kilde til uophørlige forvandlinger, en fold der umærkeligt og mirakuløst foldes ud af sig selv – som Walter Benjamins barndomsstrømpe. Gemme og det gemte er det samme.

Hun bliver en kvinde, hvis navle danner en lagune, hvorfra farven kan strømme. Som et horisontalt lærred ligger hendes krop på gulvet, mens hun langsomt vugger fra side til side med navlen fyldt affarve, indtil den undslipper sin trygge hule og løber ud over huden, ud over mavens runding, ned på gulvet. Blå navle, grøn navle, rød navle. Det additive farvesystems primærfarver. Mørkets system. Blå og rød i et distant perspektiv, grøn i nær. Farven glimter som en havoverflade i sollys. Hun løber over af alt dette. Liggende på gulvet som en konvulsivisk åndende puppe fuld overskudsfarve som kun venter på at skabe en pibende fontæne midt på hendes blege krop. Hun løber over.

Hun vrangvender sine hulrum så de forandrer sig fra åbninger med fylde og dybde til endimensionale flader af gådefulde tegn. På den måde er den fysiske krop med dens fremspring, åbninger og hulrum, dens særegne træk, en matrice for alle de flade billeder som uden dybde, uden distinkt genkendelighed, alligevel er direkte spor efter hende, direkte aftryk af hende. Som fingeraftryk der ikke ligner deres ejermand, men alligevel indiskutabelt, beviseligt, viser hen til ejermanden. Som indicier. Som metaforer der knopskyder ud af metonymiens gnubberier, skaber atter nye billeder. Slår ild af flint. 'Kunstværket er en ny organisme som ikke ligner noget, men er noget.' Som Rudolf Broby-Johansen sagde i sin forsvarstale for sine digte – *Blod* – i Københavns Byret den 22. januar 1923.

Open Up and Bleed Cock in my pocket

Hun ekstraherer billeder af sig selv i en lystfuld, korporlig inkquisition. Hun ligger på sengen med sine ben vidt adskilte, mens hun presser en vibrator ind i sit skød. Hun bløder, det er den tid. Hun trækker vibratoren ud, blodig, dryppende, og lægger den på papiret, hvor den uden hendes skøds bløde hylster til at fiksere sig nu hopper lystigt omkring og afsætter et hakkende ornament af brunligt menstruationsblod. Jeg

hjælper med at styre den, så den ikke springer ud over papirets grænse. Hun fører vibratoren tilbage i sit skød og trækker den ud igen, henter maling til atter nye billeder. Vibratoren danner hver gang nye mønstre på papirerne. Hun skiftevis ler og stønner, finder ophidselse, sjov og nydelse i denne billedleg. Vi morer os med at finde figurer i blodtrykkene. De ligner hulemalerier af hellige dyr, magiske indskrifter. En ørn, en kat, et kolossalt tyrelignende bæst.

Det er ikke vanskeligt at finde motiverne. De træder frem med stor velvilje, som var de ivrige efter at blive set. De er mangfoldige og flertydige i modsætning til den regulære representations entydighed. Måske kan de bedst ses i kærlighedens prisme som indfanger dem årvågent, begærligt. Som et mylder af tegn på at vi ser det samme, ser det sammen. Bekræftelser på et delt vanvid, en delt kærlighed. Det er en leg vi har. Kærligheden løber umærkeligt sammen med kunsten, den dobbelte eros. Solen vælder ind fra det østvendte vindue i den tidlige formiddagstime. Det er i begyndelsen af maj måned. Vi lægger papirerne i vindueskarmen. Arkene med de friske blodmønstre tørrer hurtigt i varmen.

Det er også kulturelle forestillingsbilleder. De går i dialog med vores tanker og med vores forestillinger om det rene og om det snavsede. På den ene side deflorationen, den jomfrunske renheds garanti i form af blodet fra den sprængte mødomshinde afsat på et hvidt lagen, triumferende fremholdt som dokumentation for hele den betragtede familie morgenen efter bryllupsnatten. Brudens hvide ansigtsslør som den symbolske repræsentation af den dyd og uberørthed som først blodet definitivt beviser. På den anden side den menstruerende kvindes skamfulde blod der pånøder hende social isolation, et uigennemtrængeligt skjul, den absolutte bortgemthed. Den urene kvinde kan ikke vises, hendes blod skal være usynligt. Eller blåt, hvis endelig, som i reklamerne for hygiejnebind. Dette blod, der flyder om ikke fra den samme kilde så fra den samme åbning, som udskiller bryllupsnattens stolte blod, er triumfens modsætning. Omgærdet af samme mytiske kraft måske, men bortmanet af et ubrydeligt tabu. Ingen social applaus her, kun den radikale fortielses tavse kontrakt.

‘Why don’t you open up and bleed?’ spørger Iggy Pop. Vi lytter til The Stooges, mens vi drikker rødvin en sen aften. *Open Up and Bleed. Cock in My Pocket*. Hun drømmer om sådan en lommepik som enhver kan afklæde sig eller iklæde sig efter behag, efter lyst, efter ønske. ‘This ain’t no romance.’ Abstrakt ekspressionisme med vibrator og omkvæd. ‘Gonna whip it on you honey, taste your blood today.’ Fjorten dage senere påfører hun alle aftrykkene de brudte citater fra sangene. Hun lader citatstumperne løbe vildt omkring på billedfladen, cirkulært eller i bølgende spor rundt om blodmønstrenes figurer som hun også tegner op, indikerer med nogle hjælpende streger. ‘Open up and bleed.’

Den maskuline aggressions blodsudgydelser besynges heroisk som var det en nervøs, pulserende energi der kunne strømme som elektriske udladninger omkring verdensaltet, gribe verden, omgøre den. Et spild, hvis omkostning paradoksalt poserer som en gevinst. Helt modsat kvindens cykliske blodtab der ikke rummer potentialet for ekspressivt, revolutionært at omdanne alt i sit eget billede.

I formiddagssolen leger hun med tanken om at heroisere kvindens blod. Hun leger med blodet som et konkret, ekspressivt materiale, leger med forestillingen om at iblande blodet en lyst, et begær. At spejlvende det, vise det i fuldt dagslys med dets mulighed for lykke, frem for skam. Den hvide vibrator samarbejder ivrigt, danser rundt på papiret, mens den trækker rytmiske blodspor efter sig.

Salve Regina

Vi har lige brugt nogle timer i tæt mennesketrængsel på at se en udstilling med Egon Schieles papirarbejder af nøgenfigurer på Courtauld Gallery i London. Nøgne selvportrætter med gestikulerende hænder og grimasserende ansigter. Småpiger og unge kvinder med duskede køn og knoglede kroppe stirrer ud på betragteren med store, trætte øjne. Deres hud fremstår gullig, rødlig, giftligt grøn. Sygelig og usund som tynde og skrøbelige omslag omkring alt for store skeletter. En anløben erotisk maske svøbt tæt henover døden. Vi spadserer langsomt op ad Kingsway mod Holborn undergrundsstation, mens bilerne suser forbi os. Det er blevet mørkt, mens vi har set udstillingen. Det er sidst i oktober.

I april og maj 1912 tilbragte Schiele 24 dage i fængsel i Neulengbach, anklaget for at have instrueret mindreårige modeller i at indtage uanstændige positioner samt at have berørt modellerne i samme anledning. Desuden havde han ladet børn se en af de tegninger han lavede – en blufærdighedskrænkelser Schiele blev straffet for. Mens han sad i sin celle i Neulengbach lavede han en række akvareller og tegninger. Et motiv fra perioden viser fængelsgangen med celledørene på højre side og en række koste og svabere som står lænet mod væggen i den venstre side. Nederst på billedet har Schiele skrevet: Nicht gestraft sondern gereinigt fühl' ich mich!

Udstillingen på Courtauld Gallery hedder *The Radical Nude*. Vi går og diskuterer om man stadig kan kalde Schiele radikal i dag, når gud og hver mand tilsyneladende er parate til at stå tæt sammenpressede i iltfattige museumssale for at få et glimt af hans billeder. I hvert fald er det så en radikalitet som er højt elsket, som har vundet almen accept.

Så ringer hendes mobil. Vi står på fortovet. Jeg lytter til brudstykker af samtalen,

hendes del af samtalen. Så meget som jeg nu kan høre for bilstøjen. Samtalen forekommer stadig mere besynderlig, foruroligende. Nogen står tilsyneladende i vores opgang hjemme i København, uden for vores dør. De vil ind. De vil have hende til at lukke sig ind. Hun spørger hvor mange de er, hvordan de er kommet ind. Hun fortæller at hun er i London, at hun først kommer hjem flere dage senere, at hendes søn er hos sin far. Hun siger: Så I er bange for at jeg slår min søn ihjel?

Det er Region Københavns Akutberedskab som har fået en henvendelse fra Københavns Politi om at hendes blog rummer usømmelige billeder af hendes søn samt et digt der fortæller at hun vil slå ham ihjel. En anonym person har anmeldt hendes blog til politiet. Det er så grinagtigt at det næsten ikke er til at tage alvorligt. Omvendt er det så alvorligt at det er umuligt at grine af.

Hun breder de store, kvadrerede mønsterark ud på vores køkkengulv nogle måneder senere, en lørdag aften i slutningen af januar. Hun smører sin ryg, sine skuldre og sine bagarme ind i rød akrylmaling. Jeg hjælper hende ned på gulvet, ovenpå det kvadrerede papir, så hun kan lave aftryk af sin ryg og sine arme, som hun holder udstrakt fra kroppen. Som en korsfæstet engel, en falden engel, ligger hun der. Da hun rejser sig op, holder jeg på papiret så det ikke klæber fast til hendes hud. Det er en vanskelig og sårbar manøvre, papiret vil helst ikke gøre sig fri af hende. Hun er viklet uhjælpeligt ind i billedet, klæber til det.

Hun laver en række tryk. Hun eksperimenterer med at presse papiret mod sin hud med hjælp fra mig, for at få mere sammenhængende aftryk. Hun har ikke helt tilstrækkeligt taget højde for kroppens volumen, dens hulninger og krumninger der betyder at den ikke afsætter noget sammenhængende aftryk, med mindre man masserer papiret blidt mod huden i dens fulde udstrækning.

Hun går ud på badeværelset, sætter sig op i badekarret for at skylle farven af sig. Den forsvinder kun langsomt og farver hele badekarret rødt. Det ligner et lille blodbad, et selvmord med overskårne pulsårer. Blodsynd.

Senere skriver hun sætninger og sætningsfragmenter rundt om rygtrykkene på de store ark. Hun har interimistisk hængt dem op på vores køkkenvæg. Hun skriver med sit menstruationsblod som hun omhyggeligt har samlet sammen i et lille kar. Hun skriver små sætninger, udbrud, forbandelser, besværgelser. Skriver med en fin, lille pensel. Bogstaverne løber lidt. Noget af blodet løber ud over papirets nederste kant, fortsætter ud på den hvide væg, hvor det trækker en stribe i et stadig tyndere spor ned mod gulvet.

Sætningerne står der nogle dage, måske en uge. Så streger hun dem over med en tyk blok af næsten koaguleret menstruationsblod så de bliver ulæselige. En falden engel,

korsfæstet, omgivet af udbrud under udstregning, en slags censur, selvcensur. En falden engel der æder sine egne ord, stumt sluger sig selv, mens verden martrer hende, lader hende lide under deres dom, deres fordømmelse. Hun dør lidt dér, under deres rygvendte og anonyme dom, deres Judas-forræderi. Hun er moderen der hænger på korset, mens sønnen ved dets fod græder. Søn af blod. En forskudt pietà.

De peger på hende med deres ansigter skjult bag masker af forstilte smil.

Jeg ved det.

Senere flyver hun. Der er stadig kræfter i hendes vinger og hun flyver. Vi ligger sammen på stuegulvet og spiser salte mandler da jeg mærker det. I baggrunden synger Andreas Scholl *Stabat Mater*. Jeg mærker at hun letter. Hun siger at hun skal huske at fortælle sin mor om denne udgave af *Stabat Mater*, at hendes mor vil kunne lide den. Det er Marco Rosanos nye komposition skrevet til Andreas Scholls stemme. Jeg kysser hendes pande. Kysser hendes mund. Hun lader mig gøre alt dette, mens hun flyver. Hun har fået nok. Det er alt for lidt.

Året inden, en lørdag eftermiddag i april, sidder vi helt alene i en black box i KunstWerke i Berlin. På lærredet foran os bliver Mark Wallingers værk *Via Dolorosa* vist. Vi er kommet ind i filmen lige der, hvor den dødsdømte og udpinte Kristus bærer sit kors til Golgata. Man kan kun lige ane det, for halvfems procent af billedet er blokeret og fremstår helt sort. Kun en lille kant rundt i filmens margin er synlig. Kristus hænger på korset, udraderet af billedet, men præsent som en sært afskåret og distant passion dybt i vores kød. Bagefter går vi hjem på hotelværelset og elsker, mens solen danser flimrende i de tynde gardiner.

En forestilling kan være så stærk at den ikke kan fjernes ved at ødelægge billedet af den. Og hvorfor i første omgang ødelægge billedet, hvis ikke det betyder noget? Hvis det betyder noget, hvorfor så ødelægge det? Censurens sorte udstregning er ligesom ikonoklasmen en paradoksalt anerkendelse, bagvendt og besværlig. Som et pludseligt udbrud man forsøger at trække tilbage: en hånd foran munden, forsinket, afslørende. Udtalte ord kan man ikke æde i sig, uanset hvor meget man forsøger at presse dem tilbage i sin dumme kæft. Ligesom man ikke kan gøre det man én gang har set, uset. Alligevel overser vi stort set alt. Vi er blindseende. Vores blikke filtreres gennem en billedpolitik som vi ikke har ord for.

Det taler vi meget om. Den blindhed som får mennesker til at miste deres selvindsigt. Den billedpolitik som ophøjer blindheden til det dominerende perspektiv. Vi mangler ord.

Stretch of Wings

En sags udgang er bedre end dens indgang, tålmod er bedre end hovmod. En morgen taler vi om hvad forskellen i grunden er på en engel, en kerub og en seraf, mens vi drikker kaffe. Vi taler om de små bevingede *amoretto* som sværmer om Venus. Vi taler om de gammeltestamentelige engle der vingeløse bevæger sig rundt blandt menneskene, uden at de kan skelnes fra dem. Vi taler om Satan, Satans allestedsnærvær.

Jeg forærer hende Jeanette Wintersons *Art Objects* i julegave det år. Hun har lagt to hovedpudebetræk henover det lille runde bord på vores hotelværelse for at gøre det lidt festligt. Lysets fest. Vi udveksler gaver, mens vi sidder på hver vores side af bordet. Vi spilder rødvin på dugen, Zweigelt, lokale druer. Tidligere på dagen besøgte vi Mumok i museums kvarteret og så Simon Starlings *Black Drop*. Starling har filmet Venus' passage foran solen fra Honolulu i 2012, men hans værk handler mere om synsinstrumenter end om selve passagen. Det handler mere om hvordan vi ser end hvad vi ser, selv om værket faktisk netop demonstrerer at de to forhold er uløseligt forbundne: vi ser gennem synsmaskiner, vi ser gennem forestillinger.

Hun laver otte aftryk af sin bagdel på kvadreret papir, som hun bagefter påmaler en sort kant. Under påføringen af den sorte akrylmaling på sine lår har hun trukket sine fingre henover dem. Fingrenes spor fremtræder i trykkene som en fjerdragt. Hendes baller er vinger, indfoldede vingepar hvis fulde udstrækning man kun kan gisne om. Det er billeder som er fulde af løfter, fulde af ideen om den vægtløse bevægelse gennem vinden.

Noget af det første hun siger til mig er at hun ikke har noget at give, men at jeg må tage alt hvad jeg finder. Jeanette Winterson skriver, at kunst ikke er kapitalisme: det du finder i kunsten, må du beholde. Ikke flugtens glatte behag, for det er ingen eskapisme. Derimod en udvidelse af territoriet.

Alt det skjulte, alt det vi ikke ved.

Alt det vi tror vi ikke kan se i øjnene.